

Eco Reest

Stadhoekweg 2 te Kloetinge

Activiteitenplan bij vergunningsaanvraag

Kenmerk: 251907

Rapport

KANTOOR ALMERE
T 036 8200397

KANTOOR BREDA
T 0113 362280

KANTOOR GOES
T 0113 362280

KANTOOR GRONINGEN
T 0596 633355

KANTOOR HOOGEVEEN
T 0528 373982

project	Activiteitenplan bij vergunningsaanvraag Stadhoekweg 2 Kloetinge	kenmerk 251907
---------	--	----------------

versie rapport	Versienummer	Datum	Reden vervallen
	1.0	14 januari 2026	Conceptversie
	1.1	4 februari 2026	Vigerende versie

auteur	
controle en vrijgave	
paraaf	
opdrachtgever	Evides N.V. Schaardijk 150 3063 NH ROTTERDAM
contactpersoon	

DISCLAIMER

Dit rapport is een activiteitenplan bij vergunningsaanvraag voor de locatie Stadhoekweg 1 te Kloetinge, in opdracht van Evides N.V.. Ten behoeve van de juiste interpretatie van dit rapport is het noodzakelijk te beschikken over de gehele rapportage, inclusief bijlagen. De gebruikte foto's zijn afkomstig van Eco Reest, tenzij anders vermeld.

Het rapport is ongeschikt voor toepassing in een juridische context indien de paginanummering van het rapport onjuist of onvolledig is, de bijlagen genoemd in de inhoudsopgave (deels) ontbreken en het projectnummer in het rapport en op de bijlage niet overeenkomt.

© 2024 Eco Reest BV.

Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.

Wijze van citeren: Eco Reest 2024 Activiteitenplan bij vergunningsaanvraag Stadhoekweg 2 te Kloetinge, kenmerk 251907, d.d. 10 januari 2024

We stellen dit rapport alleen ter beschikking aan derden in geval van schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Kwaliteitsborging	4
1.3	Wettelijk kader	5
1.3.1	Overige nationaal beschermde soorten	5
1.4	Leeswijzer	5
2.	Beschrijving locatie en nabije omgeving	6
3.	Voorgenomen ingreep	11
4.	Functie van het plangebied voor beschermde soorten	13
4.1	Wezel en hermelijn	13
4.2	Haas	14
4.3	Staat van instandhouding	15
4.3.1	Wezel	15
4.3.2	Hermelijn	16
4.3.3	Haas	16
5.	Mitigatieplan in kennisdocument de voorwaarden doornemen	18
5.1	Effect van de werkzaamheden	18
5.2	Alternatieven in de directe omgeving	18
5.2.1	Haas	18
5.2.2	Wezel en hermelijn	19
5.3	Voorstel permanente compensatie	20
5.3.1	Haas	20
5.3.2	Wezel en hermelijn	21
5.4	Zorgvuldig handelen en natuurvrij maken	22
5.4.1	Uitvoeringsperiode	22
5.4.2	Ecologisch werkprotocol	23
6.	Belang en alternatief	24
6.1	Belang van het project	24
6.2	Alternatief	24
6.3	Verantwoording	24
	Geraadpleegde bronnen	25
	Bijlage 1 Natuurwetgeving	26

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de aanleiding en het doel van het onderzoek en het wettelijk kader.

1.1 Aanleiding en doel

De opdrachtgever is voornemens om binnen het plangebied een nieuwe drinkwateringzuivering (project PR011876 DWZ Wranghe) te realiseren. Naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden is een quickscan (ABO-Milieuconsult B.V., kenmerk ANL24-9384, d.d. 11 oktober 2024), NNN-toets (ABO-Milieuconsult B.V., kenmerk ANL24-9384, d.d. 9 december 2024) en een nader onderzoek uitgevoerd (Eco Reest, kenmerk 250373, d.d. 19 september 2025). Hieruit is naar voren gekomen dat de locatie geschikt is voor verblijfplaatsen en leefgebied van de haas, wezel en hermelijn. Leefgebied en verblijfplaatsen van haas, wezel en hermelijn zijn wettelijk beschermd. Voor het wegnemen of beschadigen hiervan is een omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet noodzakelijk.

Doel van voorliggend activiteitenplan is het beschrijven van de voorgenomen ingreep en de maatregelen die worden genomen om negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden te mitigeren of te compenseren.

1.2 Kwaliteitsborging

Eco Reest BV streeft naar een zo hoog mogelijk kwaliteit van onderzoek te leveren:

Eco Reest Holding BV is gecertificeerd volgens "NEN-EN-ISO 9001:2015", voor het geven van advies in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen met inbegrip van de uitvoering van gerelateerde onderzoeksactiviteiten op het gebied van ecologie, bodem en asbest.

Eco Reest is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Als aangesloten adviesbureau zorgen we samen met de andere leden voor een betere borging van kwaliteit in de uitvoering van ecologisch onderzoek.

Naast kwaliteit is onafhankelijkheid van groot belang om onze opdrachtgever van dienst te zijn met het beste advies voor zijn vraagstuk.

Wij merken dan ook op dat er geen functionele relatie bestaat tussen opdrachtgever en Eco Reest, hetgeen betekent dat het advies van Eco Reest onafhankelijk is van de belangen van de opdrachtgever en derden.

Op het titelblad is de kwaliteitscontrole van deze rapportage weergegeven.

Conform de eisen uit onze ethische code houdt Eco Reest alle gegevens geheim, waarvan wij kennisnemen als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden, behoudens in geval van wettelijke verplichtingen.

Het Netwerk Groene Bureaus beschikt over vergunningen voor handelingen die nodig zijn ten behoeve van het inventariseren van beschermde soorten. Deze zijn afgegeven door de verschillende bevoegde gezagen (de provincies en het Ministerie van LNV). Eco Reest BV is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en is gemachtigd gebruik te maken van deze vergunningen.

1.3 Wettelijk kader

1.3.1 Overige nationaal beschermde soorten

In de Omgevingswet is een lijst met nationaal beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 11.54 van het Bal van toepassing. Dit luidt als volgt:

Het is verboden:

- a) In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A van het Bal (artikel 11.54, eerste lid, onder a, Bal), opzettelijk te doden of te vangen;
- b) De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
- c) Vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B van het Bal (artikel 11.54, eerste lid, onder b, Bal), in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoekslocatie besproken. In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen ingreep behandeld. Hoofdstuk 4 bevat een beschrijving van de functie van het onderzoeksgebied voor beschermde soorten. De voorgestelde mitigerende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 wordt een belangen- en alternatievenoverweging gegeven. Afgesloten wordt met een overzicht van geraadpleegde bronnen.

2. Beschrijving locatie en nabije omgeving

Het plangebied is in bezit van Evides en bestaat uit een akker en een landbouwpad, gelegen aan de Stadhoekweg 2 te Kloetinge. In het plangebied zijn twee hoogspanningsmasten van Tennet aanwezig. De akker is in het zuidoosten begrensd door sloten en in het noordwesten door watergangen die zijn beschoeid. De watergangen zijn begroeid met verschillende ruigtevegetaties waaronder riet. Het landbouwpad in het noorden is onverhard en loopt tussen akkers door. Het pad is met de rest van het plangebied verbonden middels een aarden brug, die aan weerszijden begroeid is met bramen. De watergang in het noorden is verbonden middels een duiker onder de brug. Bij de hoogspanningsmast van Tennet in de zuidelijke hoek is een overhoek gelegen met kruiden en bloemen. Het plangebied wordt omgeven door akkers met diverse gewassen/fruitbomen. In het zuidoosten grenst het plangebied aan de industriewaterzuivering Wranghe, dat eveneens in bezit is van Evides. Er staan geen bomen of gebouwen in of direct grenzend aan het plangebied, maar wel op het terrein van de industriewaterzuivering Wranghe. Het plangebied is ongeveer 12 ha. in oppervlakte.

In onderstaande figuur 2.1 is de locatie aangegeven.

Figuur 2.1: Plattegrond van het plangebied (rood omlijnd) met de aanwezige elektriciteitsmast (geel omcirkeld).
(Bron achtergrondkaart: QGIS).

Figuur 2.2 tot en met 2.9 zijn overzicht foto's opgenomen van de locatie.

Figuur 2.2: Zuidkant van het plangebied.

Figuur 2.3: Gewas (mosterdplant) in het plangebied op 19 september 2024.

Figuur 2.4: Greppel ten oosten van het plangebied.

Figuur 2.5: Overhoek bij de elektriciteitsmasten in het zuiden van het plangebied.

Figuur 2.6: Overzichtsfoto van het plangebied (braakliggend), 3 juni 2025.

Figuur 2.7: Watergang ten noorden van het plangebied.

Figuur 2.8: Landbouwpad ten noorden van het plangebied.

Figuur 2.9: Grote watergang ten westen van het plangebied, gefotografeerd vanaf een zijstraat aan de Zaaidijk.

3. Voorgenomen ingreep

De opdrachtgever is voornemens om binnen het plangebied een nieuwe drinkwateringzuivering (project PR011876 DWZ Wranghe) te realiseren, zie figuur 3.1 t/m 3.2. Een deel van het plangebied (rood omlijnd) wordt niet gebruikt en zal na afronding van de werkzaamheden weer terug verpacht worden aan agrariërs. Tijdens de werkzaamheden zal dit deel van de akker wel als bouwplaats gebruikt worden. Het landbouwpad geeft toegang tot het plangebied en zal versteend worden voor de realisatie van een 2e ontsluitingsweg. In de voorgenomen plannen worden op de westelijke watergang overstortleidingen afgewaterd. Hiervoor zal één meter van de rietkraag verwijderd worden. Het afwateren heeft geen gevolgen voor de waterstand.

Om het plangebied heen zal een hekwerk geplaatst worden, zie ook de zwart gestippelde rand in figuur 3.1. Dit hekwerk wordt op minimaal 7 meter van de watergang geplaatst en op sommige plekken, zoals in het zuidwesten, nog verder naar binnen. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor groen ontwikkeling. De start van de werkzaamheden zijn gepland voor 2026.

Figuur 3.1: Toekomstige situatie in het plangebied. Het rood omlijnde gebied zal opnieuw worden verpacht en blijft in agrarisch gebruik.
(Bron: Opdrachtgever, d.d. 22 december 2025)

(Bron: Opdrachtgever, d.d. 22 december 2025)

4. Functie van het plangebied voor beschermde soorten

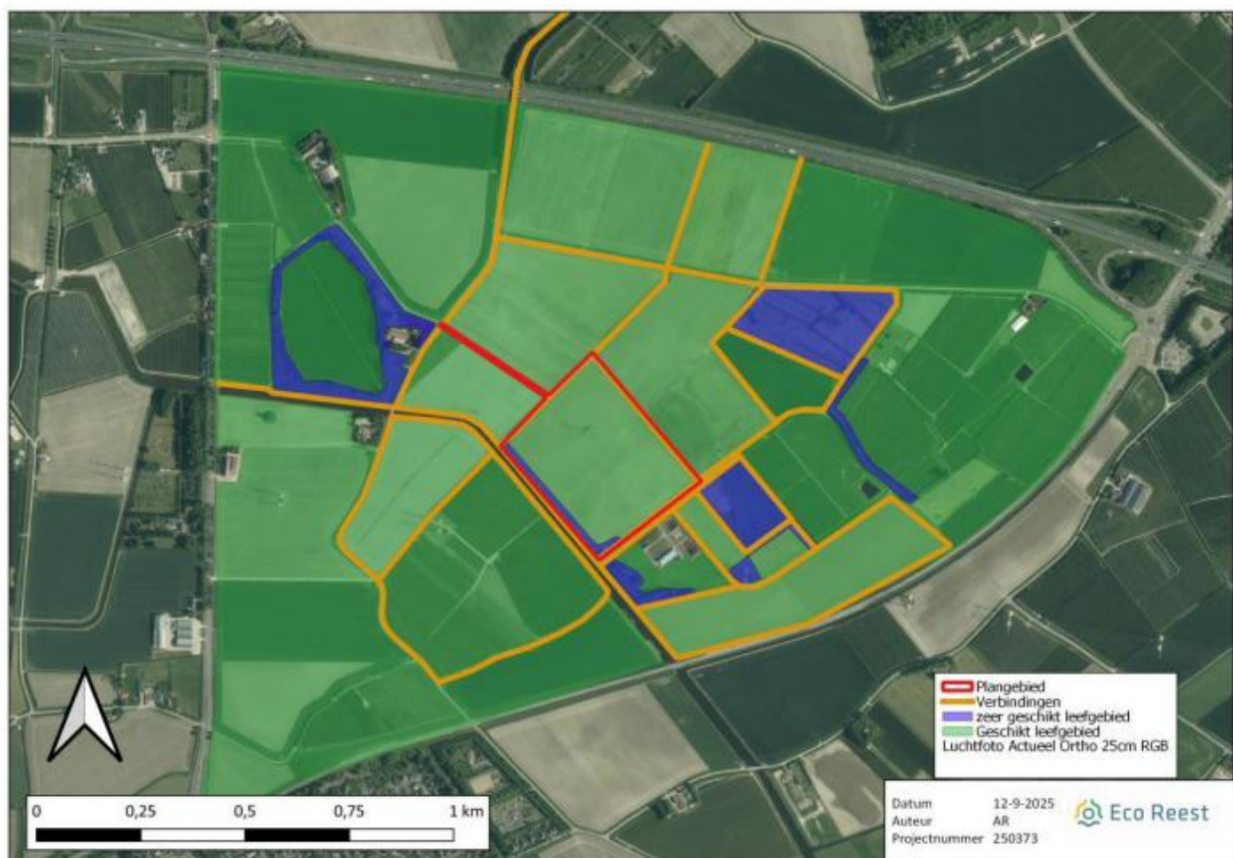
4.1 Wezel en hermelijn

Binnen het plangebied is geschikt leefgebied aanwezig voor zowel de wezel als de hermelijn. Het plangebied vormt samen met de aangrenzende bermen en percelen onderdeel van een groter samenhangend netwerk van foerageergebieden en verbindingroutes. Met name de westelijke rand van het plangebied, grenzend aan de brede watergang, biedt voldoende dekking en rust en kan door beide soorten worden benut als verblijfplaats en migratieroute.

De randen van de akkers fungeren als foerageergebied, onder andere voor de jacht op kleine zoogdieren, amfibieën en vogels. Door het agrarische gebruik is een groot deel van het plangebied echter niet jaarrond geschikt, aangezien kale akkers onvoldoende dekking bieden voor kleine marterachtigen. In perioden waarin de akkers begroeid zijn met gewassen kunnen deze wel worden gebruikt als foerageergebied.

Het plangebied is te klein en biedt onvoldoende jaarrond geschikt leefgebied om zelfstandig een populatie wezels of hermelijnen in stand te houden. Het gebied vervult daarom een ondersteunende functie binnen een groter leefgebied. De bermen zijn jaarrond geschikt als foerageergebied en functioneren als verbindende elementen tussen verschillende leefgebieden, waarbij met name de westelijke berm langs de watergang geschikt is als verblijfplaats.

Voor een meer gedetailleerd verslag van het nader onderzoek wordt verwezen naar Eco Reest rapport 250373 (13-11-2025).

Figuur 4.1: Potentieel leefgebied wezel en hermelijn in de omgeving van het plangebied. Groen = geschikt leefgebied, geel = verbindingen, blauw = zeer geschikt leefgebied en rood is het plangebied. De blauwe gebieden zijn ook de locaties waarbij het zeer aannemelijk is dat er verblijfplaatsen aanwezig zijn

4.2 Haas

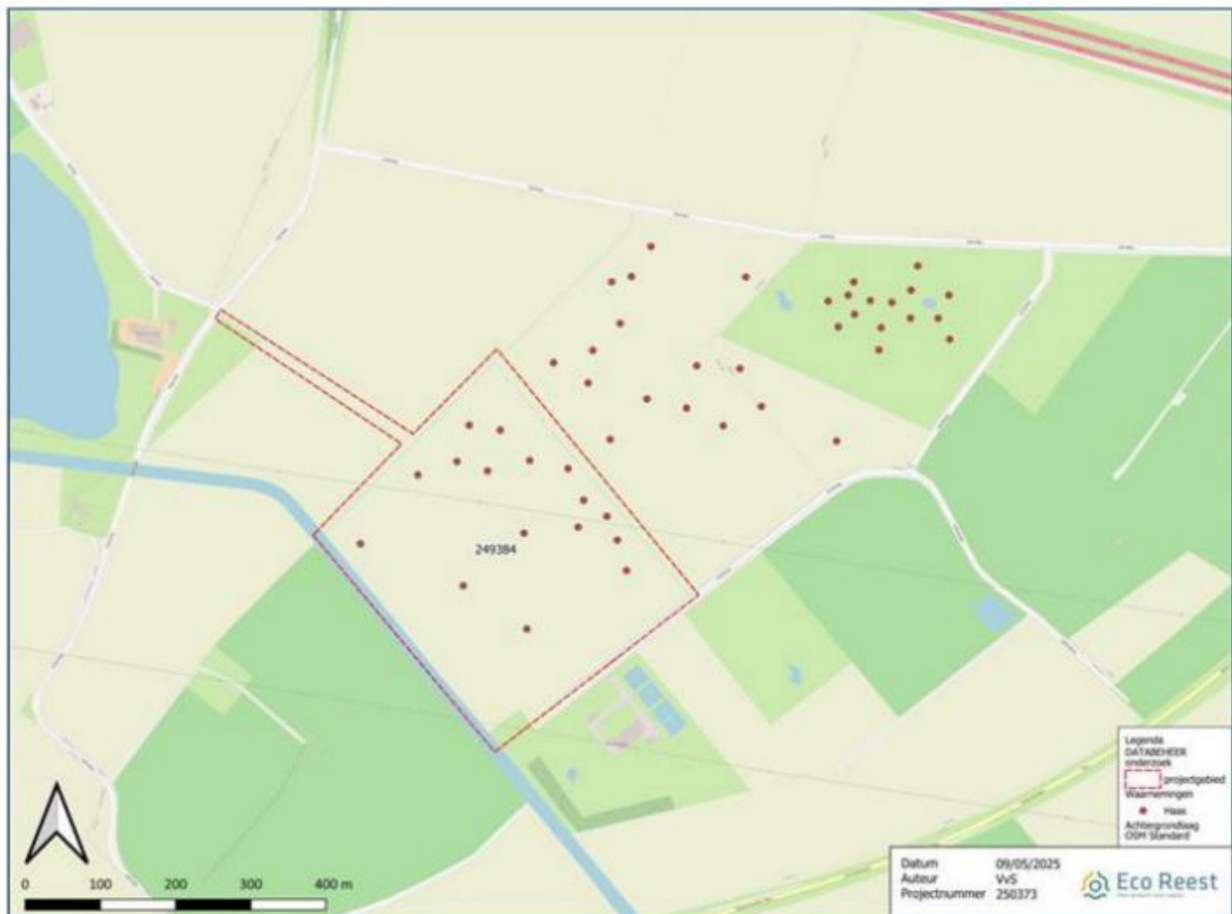
In 2025 is het plangebied aan de Stadhoekweg 2 te Kloetinge onderzocht op het voorkomen en het gebruik van het gebied door de haas. In figuur 4.2 is het functioneel leefgebied van de haas weergegeven. Tijdens het nader onderzoek zijn er 47 hazen waargenomen. Een deel van de hazen was aanwezig in het plangebied, maar ook op de omliggende percelen zijn diverse hazen waargenomen, zie figuur 4.3.

Het plangebied fungeert hoofdzakelijk als foerageergebied en in beperkte mate als voortplantingsgebied (legers). Daarnaast maakt het gebied onderdeel uit van een groter, aaneengesloten leefgebied en vervult het een verbindende functie tussen omliggende akkers, boomgaarden en groenstructuren.

Voor een meer gedetailleerd verslag van het nader onderzoek wordt verwezen naar Eco Reest rapport 250373 (13-11-2025).

Figuur 4.2: Plangebied in rood en geschikt leefgebied voor hazen in roze.

Figuur 4.3: Plangebied in rood en waargenomen hazen tijdens het nader onderzoek.

4.3 Staat van instandhouding

4.3.1 Wezel

Wezels zijn solitaire roofdieren met leefgebieden die sterk variëren afhankelijk van het voedselaanbod. Mannetjes hebben grotere leefgebieden dan vrouwtjes en zwerven vooral tijdens de paartijd. De soort is sterk afhankelijk van muizenpopulaties, waardoor aantallen snel kunnen toenemen in goede jaren maar ook sterk afnemen bij voedselschaarste. Het plangebied vervult een ondersteunende functie binnen een groter leefgebied van de wezel. Het gebied wordt gebruikt als foerageergebied en als verbindingroute, waarbij met name de bermen langs de watergang jaarrond geschikt zijn.

Er zijn geen gegevens bekend over het aantal wezels in Nederland. Bij het NEM Meetprogramma Dagactieve zoogdieren wordt de landelijke trend van de populatieomvang van wezel gemonitord. Door het geringe aantal waarnemingen van wezel is de trend onzeker, maar de gecombineerde trend van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) laat zien dat er een matige achteruitgang heeft plaatsgevonden in de periode 1997 tot en met 2019 (Zoogdierverseniging, 2020). Regionaal en lokaal zijn er echter weinig gegevens, hierdoor zijn geen uitspraken te doen over de aantalsontwikkelingen en lokale staat van instandhouding van de wezel.

Bedreigingen voor de wezel zijn voornamelijk aantasting van het leefgebied, een toename van het verkeer, gebrek aan schuilplaatsen en intensivering van landbouw. Kleinschalige landschapselementen zoals houtwallen, heggen, ruigtes en slootkanten – die voor wezels essentieel zijn om te schuilen en te jagen – zijn op veel plekken verdwenen. Hierdoor raakt het leefgebied versnipperd en wordt het voor wezels moeilijker om zich veilig te verplaatsen.

Daarnaast speelt de afname van prooidieren, met name muizen, een grote rol. Door grootschalig grondgebruik, pesticiden en het opruimen van kruidenrijke graslanden zijn muizenpopulaties instabieler geworden. Omdat wezels sterk afhankelijk zijn van kleine knaagdieren, hebben schommelingen of afnames in muizenaantallen direct invloed op hun overlevingskansen. Ook is het gebruik van muizen- en rattengif gevaarlijk, gezien het dieet van de wezel voornamelijk uit muizen bestaat. Verder kan de wezel zelf ook prooi zijn van grotere roofdieren zoals uilen, vossen en bunzingen, maar ook katten (Zoogdiervereniging, 2025). Landelijk is er een matige achteruitgang te zien wat wijst op een ongunstige tot onzekere staat van instandhouding. Door het ontbreken van voldoende waarnemingen kan de lokale staat van instandhouding niet worden vastgesteld.

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) telt twee waarnemingen in de omgeving van het onderzoeksgebied binnen een afstand van circa 1 kilometer in de afgelopen tien jaar. Dit zijn een zeer beperkt aantal waarnemingen. Dit komt hoogstwaarschijnlijk door de zeer schuwe aard van de wezel, waardoor de soort moeilijk waar te nemen is en het ontbreken van systematisch onderzoek. Dit maakt de lokale staat van instandhouding dan ook onbekend.

4.3.2 Hermelijn

De hermelijn is een slanke marterachtige met een bruine rug, witte buik en een zwarte staartpluim. De soort leeft solitair en jaagt vooral op konijnen en knaagdieren. Mannetjes zijn groter dan vrouwtjes en gebruiken grotere leefgebieden. Door predatie en afhankelijkheid van enkele prooi-soorten hebben zij een korte levensduur en zijn populaties gevoelig voor voedselschommelingen. Het plangebied maakt deel uit van een groter netwerk en dient vooral als foerageer- en verbindingsgebied. Het is te klein en niet voldoende jaarrond geschikt voor een populatie hermelijnen, maar heeft een ondersteunende functie, waarbij vooral de bermen en de westelijke rand langs de watergang belangrijk zijn.

Er zijn geen gegevens bekend over het aantal hermelijnen in Nederland. Bij het NEM Meetprogramma dagactieve zoogdieren wordt de landelijke trend van de populatieomvang van hermelijn gemonitord. Door het geringe aantal waarnemingen van hermelijn is de trend onzeker, maar de gecombineerde trend van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) laat zien dat er een matige achteruitgang heeft plaatsgevonden in de periode 1997 tot en met 2019 (Zoogdiervereniging, 2020). Regionaal en lokaal zijn er weinig gegevens, hierdoor zijn geen uitspraken te doen over de aantalsontwikkelingen en lokale staat van instandhouding van de hermelijn.

Het aantal waarnemingen van de hermelijn lijkt af te nemen in Nederland. Bedreigingen voor de soort zijn onder andere verkeersslachtoffers, afname van het leefgebied, grootschaliger worden van landschap, afname van voedselaanbod zoals woelratten en vershraling van het landschap. Ook vormen muskusrattenklemmen en parasieten een bedreiging voor hermelijnen (Zoogdiervereniging, 2025). Landelijk is er een matige achteruitgang te zien wat wijst op een ongunstige tot onzekere staat van instandhouding. Door het ontbreken van voldoende waarnemingen kan de lokale staat van instandhouding niet worden vastgesteld.

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) telt twaalf waarnemingen in de omgeving van het onderzoeksgebied binnen een afstand van ca. 1 kilometer in de afgelopen tien jaar. De beperkte aantal waarneming van hermelijn komt hoogstwaarschijnlijk door de schuwe aard van het dier, waardoor de soort moeilijk waar te nemen is. Dit maakt de lokale staat van instandhouding dan ook onbekend.

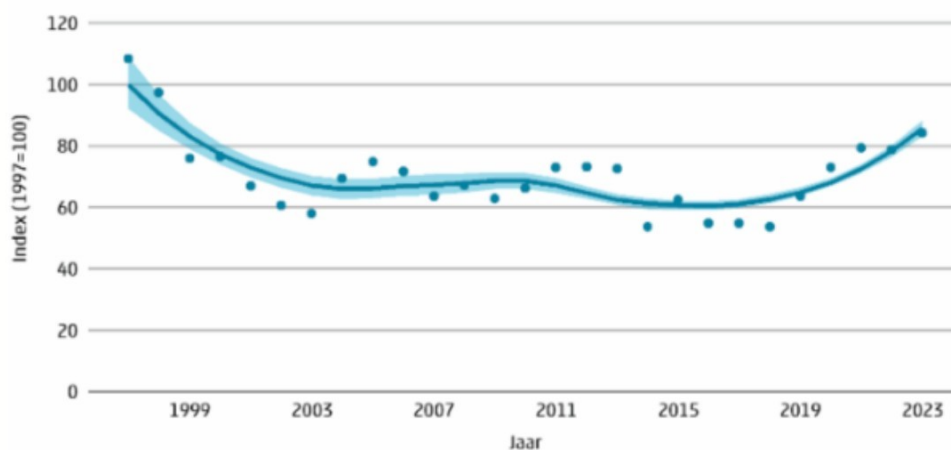
4.3.3 Haas

De haas leeft van oorsprong in steppen en open bosgebieden en komt in Nederland vooral voor in kleinschalige open landschappen zoals akkers en weilanden. Hij is vooral actief in de avond en nacht en rust overdag in ondiepe legers op beschutte plekken. Hazen zijn niet territoriaal, leven meestal solitair en komen tijdens de paartijd ook in paren of kleine groepjes voor. Hoewel de haas nog steeds wijdverspreid voorkomt, bestaan er zorgen over de ontwikkeling van de soort. In Nederland worden veranderingen in populaties in opdracht van de rijksoverheid gevolgd binnen het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Dit gebeurt door samenwerking tussen de Zoogdiervereniging, SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (BIJ12, 2025).

Sinds 3 november 2020 heeft de haas de status ‘gevoelig’ op de Nederlandse Rode Lijst van Zoogdieren. Deze plaatsing is het gevolg van een sterke afname sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw, ondanks dat de soort nog vrijwel overal in Nederland wordt aangetroffen (Dekker & Norren, 2021). Een vergelijkbare negatieve ontwikkeling is ook zichtbaar in andere delen van West-Europa (Smith et al., 2005) (BIJ12, 2025).

In 2022 voerde Wageningen Environmental Research, in opdracht van het ministerie van LNV, een beoordeling uit van de staat van instandhouding van de haas. De uitkomst hiervan was zeer ongunstig. Over de periode 1997–2020 werd een gemiddelde jaarlijkse daling van 1,2% vastgesteld (Ter Harmsel et al., 2022). Meer recent onderzoek van het CBS door Borkent et al. (2024) laat echter een lichte toename van het aantal hazen zien tussen 2013 en 2024, zoals weergegeven in figuur 4.4.

Haas

Figuur 4.4: Landelijke toename aantal hazen tussen 2013 en 2024 (Bron: NEM (Zoogdierverseniging, CBS), 2024).

In de provincie Zeeland wordt de haas nog steeds aangetroffen en tonen trendcijfers geen duidelijke daling zoals landelijk de afgelopen jaren wel het geval is geweest. Volgens de Natuurrapportage Zeeland 2022 is de trend voor de haas in Zeeland stabiel, wat betekent dat de aantallen zich tot nu toe niet significant verminderen in deze regio. Daardoor is de jacht op haas in Zeeland in tegenstelling tot sommige andere provincies, niet verboden op grond van de laatste provinciale gegevens (Zeeland.nl, 2022).

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) telt 61 waarnemingen in de omgeving van het onderzoeksgebied binnen een afstand van circa 1 kilometer in de afgelopen tien jaar. De NDFF-waarnemingen zijn gebaseerd op waarnemingen van derden en zijn afhankelijk van het aantal waarnemingen die er in de NDFF worden ingevoerd. Het nader onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat er in het plangebied en de omgeving diverse hazen voorkomen. In totaal zijn er tijdens het onderzoek 47 hazen waargenomen, waarvan deels in het plangebied, maar ook op de percelen in de directe omgeving. Dit geeft aan dat de populatie hazen groter is dan in de waarnemingen is weergegeven.

De dichtheid van hazen verschilt per gebied en seizoen en kan toenemen door de geboorte van jongen. Ook het leefgebied varieert. In Nederland lopen schattingen van hazendichtheden uiteen; vaak wordt uitgegaan van 15 tot 40 hazen per km². In het onderzochte plangebied zijn meer hazen waargenomen dan op basis van deze gemiddelden verwacht zou worden, wat samen met de waarnemingen in de omgeving wijst op een gunstige lokale staat van instandhouding.

5. Mitigatieplan in kennisdocument de voorwaarden doornemen

In dit hoofdstuk zijn de maatregelen uitgewerkt om de effecten op (verblijfplaatsen en essentieel leefgebied) beschermde diersoorten zo goed mogelijk te mitigeren of te compenseren. Dit hoofdstuk vormt de basis voor het ecologisch uitvoeringsplan.

5.1 Effect van de werkzaamheden

De opdrachtgever is voornemens om binnen het plangebied een nieuwe drinkwaterzuivering (project PR011876 DWZ Wranghe) te realiseren. Het plangebied en het aangrenzende landbouwperceel bevatten essentieel leefgebied voor haas, wezel en hermelijn. Dit leefgebied wordt met name gebruikt als foerageergebied en voor verblijfplaatsen en maakt onderdeel uit van een groter netwerk aan ecologische verbindingen in de omgeving (zie figuur 4.1 en 4.2). Daarnaast bestaat het risico dat – indien werkzaamheden plaatsvinden in een kwetsbare periode – individuen worden gedood en/of (ernstig) verstoord. Hierdoor kan tijdelijk sprake zijn van een verslechtering van de functionaliteit van het leefgebied.

Zonder het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen zal dit essentiële leefgebied door de geplande werkzaamheden (deels tijdelijk) worden aangetast. Door het verdwijnen van vegetatie, dekking en verbindende structuren gaat functioneel leefgebied verloren en wordt het netwerk aan verbindingen doorbroken. Voor de haas betreft dit circa 12 hectare geschikt foerageer- en leefgebied binnen en direct grenzend aan het plangebied. Een deel hiervan zal permanent verloren gaan (ongeveer 7 hectare) en een deel tijdelijk (ongeveer 5 hectare), zie ook figuur 3.1.

5.2 Alternatieven in de directe omgeving

5.2.1 Haas

In de directe omgeving van het plangebied zijn vergelijkbare landbouwgronden aanwezig, met hierin (potentieel) geschikte verblijfplaatsen voor haas.

De alternatieven in de directe omgeving bestaan uit vergelijkbare agrarische percelen, zie ook figuur 4.2. Het oppervlakte aan alternatief leefgebied bedraagt ten minste 100 ha wat in omvang gelijkwaardig of groter is dan het deel van het plangebied dat minder geschikt wordt. De habitatkwaliteit van de alternatieve gebieden zijn gelijkwaardig aan die van het plangebied en kan door beperkte aanpassingen in inrichting en beheer (zoals extensiever beheer of het behoud van dekking) verder worden verbeterd.

Het plangebied zelf is niet jaarrond geschikt als leefgebied voor de haas. Met name in perioden waarin het plangebied minder geschikt is (bijvoorbeeld tijdens oogst) maken hazen gebruik van omliggende gronden. Het aanwezige alternatieve leefgebied vervult in deze perioden een essentiële functie en blijft ook tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschikbaar.

Het alternatief is met name van belang in het voorjaar en zomerperiode, waarin verstoring of tijdelijke ongeschiktheid van het plangebied kan optreden. Doordat voldoende alternatief leefgebied van vergelijkbare kwaliteit aanwezig is, blijft het leefgebied voor de haas gewaarborgd.

Daarnaast zal de komende 4/5 jaar geen jacht op hazen plaatsvinden binnen het plangebied vanwege de voorgenomen werkzaamheden. Dit heeft een gunstig effect op de lokale staat van instandhouding van de haas.

5.2.2 Wezel en hermelijn

De alternatieven in de directe omgeving bestaan uit het behouden en waar nodig versterken van de geschiktheid van de omliggende akkers rondom het plangebied. Het totale oppervlak aan alternatief leefgebied, direct aansluitend aan het plangebied, bedraagt minimaal 35 hectare en is daarmee qua omvang gelijk aan of groter dan het deel van het plangebied dat (tijdelijk) minder geschikt wordt (figuur 5.1). De kwaliteit van deze alternatieve gebieden is vergelijkbaar of beter dan die van het plangebied.

Het plangebied vormt geen permanent jaarrond leefgebied voor wezel en hermelijn. In periode waarin het plangebied minder geschikt is tijdens en na de werkzaamheden wijken beide soorten uit naar omliggende akkers. Het aanwezige alternatieve leefgebied vervult in deze perioden een belangrijke functie en blijft gedurende de uitvoering van de werkzaamheden beschikbaar.

Met name in het voorjaar en de zomer, wanneer verstoring of tijdelijke ongeschiktheid van het plangebied kan optreden voor beide soorten is het alternatieve leefgebied belangrijk. Doordat er voldoende leefgebied van vergelijkbare kwaliteit in de omgeving aanwezig is, blijft het functionele leefgebied voor wezel en hermelijn behouden.

Figuur 5.1: Alternatief in de directe omgeving van het plangebied.

5.3 Voorstel permanente compensatie

Dit hoofdstuk beschrijft maatregelen die kunnen worden toegepast wanneer werkzaamheden blijvende negatieve effecten hebben op de haas, wezel of hermelijn. Door passende mitigerende of compenserende maatregelen kunnen deze effecten worden voorkomen, beperkt of gecompenseerd.

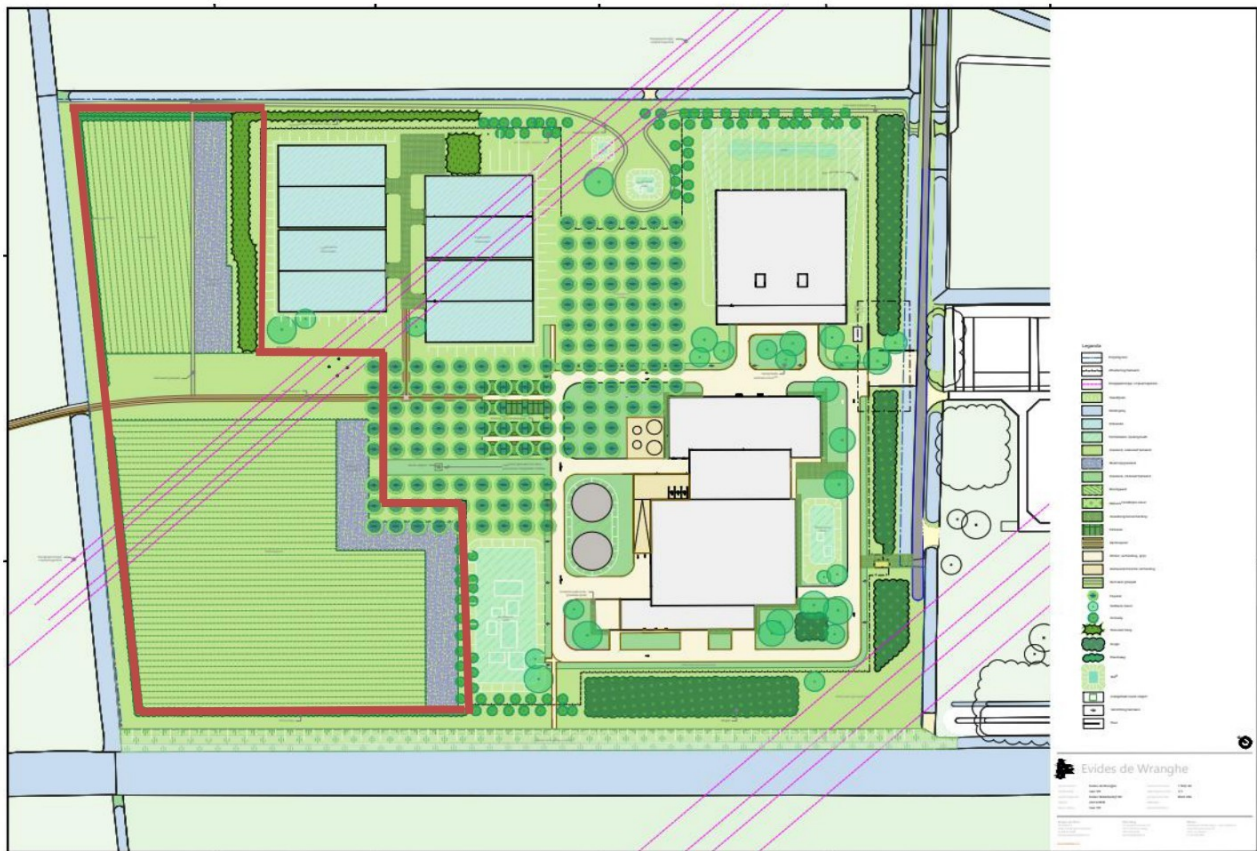
5.3.1 Haas

Door de ontwikkeling van het plangebied wordt de zuid- en oostkant van het gebied ongeschikt voor de haas. Deze ongeschiktheid ontstaat door het verdwijnen van open, extensief beheerde gras- en akkerstructuren en een toename van verstoring door bebouwing, verharding, menselijke aanwezigheid en mogelijk verkeer. Hierdoor verdwijnt niet alleen foerageergebied, maar ook leefgebied voor rust, voortplanting en dekking tegen predatie. Aangezien de haas plaatsgebonden is en afhankelijk is van een samenhangend, structuurrijk landschap, leidt deze ingreep tot een (deels) permanent verlies aan functioneel leefgebied binnen het plangebied.

Omdat het oorspronkelijke leefgebied binnen het plangebied na realisatie van de plannen deels niet meer geschikt zal zijn voor haas is behoud daar niet mogelijk. Dit verlies moet worden gecompenseerd door het realiseren van een compensatiegebied dat functioneel gelijkwaardig of van hogere kwaliteit is dan het verdwenen leefgebied. De compensatie moet plaatsvinden door het verbeteren van een bestaand gebied of door het aanwijzen en inrichten van nieuw leefgebied dat geschikt is voor de haas. Het compensatiegebied dient aan te sluiten op het plangebied of gelegen te zijn binnen het bestaande leefgebied van de haas.

Het compensatiegebied moet zo worden ingericht dat het een optimaal habitat vormt zoals beschreven in het kennisdocument haas (BIJ12, 2025). Dit houdt in dat het gebied jaarrond voldoende voedsel moet bieden (groene delen, kruiden, grassen), meerdere rust- en schuilplekken moet bevatten en vrij moet zijn van barrières zoals steile oevers, rasters of infrastructuur. Daarnaast is een gevarieerde structuur nodig bestaande uit afwisselend open terrein en dekking, zoals ruigtestroken, lijnvormige beplantingen, ruigtehoekjes, houtwallen, hoogstamboomgaarden en andere kleinschalige landschapselementen. Rust en een lage mate van verstoring zijn essentieel, aangezien de haas gevoelig is voor menselijke activiteit.

Het verlies aan leefgebied voor de haas wordt gecompenseerd door de inrichting van aangewezen compensatiegebieden (figuur 5.2) die aansluiten op het plangebied. Binnen deze gebieden wordt intensief beheerd grasland omgevormd tot kruiden- en soortenrijk grasland met een extensief maaibeheer, aangevuld met brede kruidenstroken (grijs, figuur 5.2) en ruigte-elementen langs perceelranden. Bestaande houtwallen, heggen en lijnvormige beplantingen worden hersteld en onderling verbonden, waardoor extra dekking, rust en functionele samenhang ontstaan. Door deze maatregelen kunnen de habitateisen toenemen en verbeteren waardoor het compensatiegebied beter geschikt wordt voor de haas.

Figuur 5.2: Geschikt leefgebied (rood omlijnd) na aanpassingen in plangebied.
(Bron: Evides de Wranghe, B&S, 2025).

5.3.2 Wezel en hermelijn

Binnen het plangebied zijn meerdere watergangen aanwezig. Deze watergangen blijven in de voorgenomen plannen volledig behouden en worden niet aangetast of verlegd. Hiermee blijft een belangrijk element behouden. Volgens het Kennisdocument Kleine Marterachtigen (BIJ12) vormen watergangen met natuurlijke oevers en begeleidende vegetatie waardevolle elementen binnen het leefgebied van wezel en hermelijn doordat zij dekking bieden en bijdragen aan de aanwezigheid van prooidieren.

De huidige situatie van het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit een open landschap met beperkte dekking. In deze situatie is het leefgebied voor wezel en hermelijn beperkt geschikt, aangezien beide soorten sterk afhankelijk zijn van beschutting en korte afstanden tussen foerageergebied en schuilmogelijkheden. Het kennisdocument geeft aan dat met name een kleinschalig, halfopen landschap met veel overgangen, zomen en dekking optimaal is voor kleine marterachtigen.

Met de uitvoering van de plannen wordt het landschap omgevormd van open naar halfopen. Concreet worden hagen, singels en bomen aangelegd en wordt bloemrijk grasland gerealiseerd. Deze elementen zorgen samen voor een inrichtingsstructuur met voldoende dekking tegen predatie, met name vanuit de lucht. Daarnaast ontstaan er meer randen en overgangen tussen open en gesloten vegetatie, die essentieel zijn voor het jachtgedrag van wezel en hermelijn.

Het bloemrijke grasland draagt bij aan een hogere structuurvariatie en een toename van kleine zoogdieren, zoals muizen en woelratten. Hiermee wordt invulling gegeven aan een belangrijk uitgangspunt uit het kennisdocument: duurzame geschiktheid van leefgebied is afhankelijk van een stabiel en toereikend prooidierbestand. De combinatie

van bloemrijk grasland met hagen, singels en bomen creëert jaar rond geschikt foerageergebied en biedt tegelijkertijd schuil- en verblijfsmogelijkheden.

Door het behoud van de bestaande watergangen in combinatie met de aanleg van nieuwe houtige en kruidenrijke structuren ontstaat een samenhangend leefgebied dat voldoet aan de ecologische eisen van wezel en hermelijn. De geplande landschappelijke ingrepen leiden daarmee tot kwaliteitsverbetering van het leefgebied voor beide soorten conform de uitgangspunten en aanbevelingen uit het Kennisdocument Kleine Marterachtigen.

Daarnaast wordt in het plangebied op meerdere locaties meerstammige struiken en bes- en notendragende vegetatie te realiseren. Locaties met dichte begroeiing bieden foerageergebieden en schuilmogelijkheden voor wezel en hermelijn. Daarnaast bieden bes- en notendragende soorten een voedselaanbod voor kleine zoogdieren zoals muizen, wat het prooiaanbod voor marterachtigen vergroot. Soorten met een hoge waarde voor kleine zoogdieren zijn onder andere tamme kastanje (*Castanea sativa*), hazelaar (*Corylus* spp.) spar (*Picea* spp.) of den (*Pinus* spp.).

5.4 Zorgvuldig handelen en natuurvrij maken

5.4.1 Uitvoeringsperiode

Alle werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de voor de betreffende soort kwetsbare periode. Indien de werkzaamheden binnen de kwetsbare periodes worden uitgevoerd, wordt het leefgebied en potentiële aanwezige verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt, buiten de kwetsbare periode van de betreffende soortgroepen (zie tabel 5.1).

Het ongeschikt maken van het plangebied kan in deze situatie niet gelijktijdig plaatsvinden met de verbetering van het huidige leefgebied of de realisatie van nieuw leefgebied, aangezien de compensatie pas na oplevering aanwezig is. Om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen, wordt in de tussenliggende periode teruggevallen op alternatieve mitigerende maatregelen. Hierbij is het zorgvuldig plannen en uitvoeren van de werkzaamheden in de kwetsbare periode belangrijk. Mogelijke rust- en verblijfplaatsen worden tijdig verwijderd of ontoegankelijk gemaakt, opgaande begroeiing kan worden verwijderd en de vegetatie wordt kort gehouden zodat soorten zich niet opnieuw kunnen vestigen. Tevens is het noodzakelijk, indien tijdens de kwetsbare periode wordt opgestart, dat maximaal één week vooraf een check door een ecooloog wordt uitgevoerd. De ecooloog controleert hierbij of legers van hazen en/of broedvogels aanwezig zijn. Na de vrijgave door een ecooloog is het van belang aan één stuk door te werken. Met deze maatregelen wordt voorkomen dat soorten zich (opnieuw) vestigen in het plangebied.

In tabel 5.1 zijn voor de betreffende soortgroepen de kwetsbare periodes opgenomen. Omdat ook alle nesten van vogels beschermd zijn zolang er nog in gebroed wordt of er nog jongen in aanwezig zijn, is ook het globale broedseizoen van algemene broedvogels opgenomen. Opgemerkt wordt dat hier geen standaard periode voor wordt gehanteerd. Van belang is of daadwerkelijk een broedgeval aanwezig is.

Tabel 5.1: Uitvoeringsperiode en kwetsbare periodes.

	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Haas												
Wezel												
Hermelijn												
Algemene broedvogels												

- Werkzaamheden niet uitvoeren, tenzij het werkgebied buiten deze periode natuurvrij is gemaakt.
- Voorkeursperiode voor uitvoeren van de werkzaamheden.
- Werkzaamheden alleen uitvoeren als uit onderzoek blijkt dat er geen jongen meer aanwezig zijn die worden gezoogd.

Alle werkzaamheden worden zoveel mogelijk uitgevoerd buiten de voor de betreffende soort kwetsbare periode. Indien de werkzaamheden binnen de kwetsbare periodes worden uitgevoerd, worden verblijfplaatsen tijdig ongeschikt gemaakt en dient maximaal één week voorafgaand aan de werkzaamheden een check uitgevoerd te worden door een ecooloog.

5.4.2 *Ecologisch werkprotocol*

Na het ontvangen van de vergunning wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld. Alle mitigerende maatregelen worden hierin uitgewerkt. Tevens worden eventueel aanvullende voorwaarden van bevoegd gezag opgenomen.

In het werkprotocol wordt ecologische begeleiding van de werkzaamheden voorgeschreven waarbij een ecooloog op het werk is op de volgende kritische momenten:

- ⚡ De zorgplicht is van toepassing gedurende de werkzaamheden;
- ⚡ Check ecooloog, indien wordt gestart tijdens de kwetsbare periode;
- ⚡ Start werkzaamheden;
- ⚡ Oplevering natuurinclusieve maatregelen.

Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen voorafgaand aan de start van de werkzaamheden van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

De begeleidend ecooloog houdt een logboek bij van alle relevante werkzaamheden en controles.

6. Belang en alternatief

6.1 Belang van het project

Evides is een Nederlands waterbedrijf dat drinkwater levert aan huishoudens en bedrijven in Zuid-Holland, de provincie Zeeland en het zuidwesten van Noord-Brabant. Daarnaast levert Evides industriewater en zet het zich in voor duurzaam waterbeheer, waterkwaliteit en innovatie. Het bedrijf heeft als kerntaak het betrouwbaar, veilig en betaalbaar beschikbaar stellen van water, met aandacht voor milieu en toekomstbestendigheid.

Het initiatief is vanuit algemeen maatschappelijk belang noodzakelijk om de continuïteit en betrouwbaarheid van de drinkwatervoorziening te waarborgen en grote maatschappelijke schade als gevolg van drinkwatertekorten en een ongezonde waterkwaliteit te voorkomen. Als de aanleg van nieuwe drinkwaterleidingen niet tijdig wordt gerealiseerd, komt de vitale drinkwatervoorziening in de omgeving en de daarmee samenhangend de volksgezondheid, veiligheid en economische continuïteit mogelijk in het geding. Daarmee dient het project een dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale en economische aard en met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

6.2 Alternatief

Het project omvat de uitbreiding en optimalisatie van de bestaande drinkwaterinfrastructuur van Evides en is daarmee locatiegebonden. De huidige situering van de locatie en de ligging van leidingen en overige installaties maken dat het niet mogelijk is om de benodigde capaciteitsuitbreiding elders te realiseren. Verplaatsing naar een andere locatie zou de aankoop van nieuwe gronden vereisen en aanzienlijke aanpassingen aan de bestaande infrastructuur met zich meebrengen.

Bij de gekozen werkwijze is nadrukkelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. De werkzaamheden worden waar mogelijk buiten kwetsbare perioden uitgevoerd, met toepassing van zorgvuldige werkmethoden. Ook worden de aanwezige natuurwaarde gecompenseerd, zoals beschreven in hoofdstuk 5, en wordt een meerwaarde gerealiseerd voor de natuur door een groene inrichting met landschappelijke inpassing.

6.3 Verantwoording

De initiatiefnemer of opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eco Reest aanvaardt dan ook geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies, indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten van deze rapportage, zonder verwijzing naar de volledige rapportage. Bovendien aanvaardt Eco Reest geen aansprakelijkheid voor kosten en vertraging die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora en fauna.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur / documenten

BIJ12¹ (2025). Kennisdocument Haas *Lepus Europaeus*. Versie 1.0, december 2025

BIJ12² (2024). Kennisdocument Kleine marterachtigen. Versie 1.1, december 2025

Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie november 2023.

Internet

www.BIJ12.nl

www.NDFF.nl¹

www.zoogdiervereniging.nl

¹ In dit rapport worden gegevens gebruikt welke (deels) afkomstig zijn uit de NDFF. Deze mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

Bijlage 1

Natuurwetgeving

In Nederland is de bescherming van soorten sinds 1 januari 2024 geregeld in de Omgevingswet.

De provincie waar de ingreep plaatsvindt is in de meeste gevallen het bevoegd gezag.

De Omgevingswet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken met een vergunning.

Binnen de Omgevingswet wordt bij ruimtelijke ingrepen onderscheid gemaakt tussen Europees beschermde soorten (artikel 11.37 en 11.46 soorten van het Bal) en nationaal beschermde soorten (artikel 11.54 soorten van het Bal). De lijst Europees beschermde soorten bestaat uit soorten die genoemd zijn in:

- ✂ Habitat Richtlijn bijlage IV onderdeel a
- ✂ Bijlage 2 verdrag van Bern
- ✂ Bijlage 1 verdrag van Bonn

Vogels

Ten aanzien van vogels is in artikel 11.37, eerste lid, van het Bal het volgende opgenomen:

- ✂ Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- ✂ Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- ✂ Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te rapen en deze onder zich te hebben.
- ✂ Het is verboden vogels als bedoeld als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn opzettelijk te storen.

Verstoren mag wel indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Bovenstaande houdt in dat de nesten van alle inheemse soorten tijdens het broedseizoen zijn beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels is een vergunning nodig. Net als onder de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming, zijn nestplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft bijvoorbeeld nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw. Iedere provincie regelt in de omgevingsverordening voor welke soorten de jaarrond beschermde status van toepassing is.

Overige Europees beschermde soorten

Voor overige Europees beschermde soorten (uit bijlage IV, onderdeel a van de Habitatrichtlijn) is artikel 11.47, eerste lid, van het Bal van toepassing. Volgens dit artikel is het verboden Europees beschermde soorten:

- ✂ opzettelijk te doden of te vangen;
- ✂ opzettelijk te verstoren;
- ✂ eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- ✂ voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- ✂ planten opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Overige nationaal beschermde soorten

In de Omgevingswet is een lijst met Nationaal Beschermde soorten opgenomen. Hierop is artikel 11.54, eerste lid, van het Bal van toepassing. Artikel 11.54 van het Bal houdt in dat het verboden is nationaal beschermde soorten:

- ⌘ opzettelijk te doden of te vangen;
- ⌘ voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- ⌘ planten opzettelijk te plukken, verzamelen, af te snijden, ontwortelen of te vernielen.

Provincies beslissen zelf voor welke soorten van deze lijst een vrijstelling geldt.